

מידעון החברה האנטומולוגית

מספר 1
ינואר 2022

חברי הוועד

מנס ויסוקי – נשיא כבוד
נטע דורצ'ין – נשיאה
יובל גוטליב - גזברית
דוד בן-יקיר – מזכיר
ויקי סורוקר
טובית סימון
עדי בכר
דנה מנט
קוסטה מומצ'וגלו
אלעד חיל

תוכן המידעון

דבר הנשיאה
שינויים בתשלום דמי חבר
אתר חדש לעיתון החברה
פעילויות מתוכננות
כנסים בחסות החברה
זרקור למחקר
פרסומי חברים
מינים וסוגים חדשים מישראל
חברים בחדשות
חברים שאיבדנו השנה

דבר הנשיאה

לחברי החברה,
באוקטובר האחרון נכנסתי לתפקידי כנשיאת החברה האנטומולוגית לאחר 11 שנים בהן ויקי סורוקר מילאה תפקיד זה במסירות, ואני מקווה לעמוד במשימה של קידום תחום האנטומולוגיה בישראל ושמירה על הקשר בין כל העוסקים בו – בין אם באופן מדעי, מקצועי, כתחביב, או פשוט מתוך אהבה לעולם פרוקי הרגליים. לחברה האנטומולוגית בישראל יש היסטוריה ארוכה של קידום הידע על פרוקי רגליים באמצעות ארגון הכנס השנתי, תמיכה בימי עיון וכנסים מקצועיים שונים, הוצאתו לאור של כתב העת המדעי של החברה – Israel Journal of Entomology, הענקת מלגות לתלמידי מחקר, וכן פעילויות מיוחדות לחברי החברה ובני משפחותיהם.

חברי הוועד ואני מבקשים לעודד אתכם להיות מעורבים יותר בנעשה בתחום האנטומולוגיה בארץ, לשפר את הקשר בין החברים, ולתמוך בחברה ובפעילויותיה באמצעות הצטרפות אליה, אם אינכם חברים בה עדיין. חלק ממטרות אלה אנחנו מקווים להשיג באמצעות המידעון, המתוכנן לראות אור פעמיים בשנה. המידעון יכלול מדורים שונים שאתם מוזמנים לתרום להם באמצעות משלוח חומרים וידיעות לפרסום. אנא שלחו חומרים כאלה ישירות אלי או אל דוד בן יקיר – מזכיר החברה. השנה החלטנו לנסות מתכונת חדשה של גביית דמי החברות כך שלא יהיו קשורים לכנס השנתי, כדי לעודד הצטרפות לחברה גם של מי שלא מגיע בהכרח לכנס. אנחנו מבקשים להיכנס לקישור המופיע במידעון זה ולשלם את דמי החבר השנתיים עד סוף ינואר 2022. בין החידושים בשנה החולפת, בולט גם האתר החדש של עיתון החברה, ואתם מוזמנים להיכנס אליו וכמובן להגיש מאמרים לפרסום. הפרסום בעיתון החברה אינו מוגבל לתחומים ספציפיים, המאמרים מתפרסמים online מייד עם קבלתם, והפרסום הוא חינם לחברי החברה, ללא הגבלת עמודים וללא תשלום על איורים בצבע. המידעון כולל גם מידע על פרסומים חדשים של חברי החברה, על מינים חדשים למדע של פרוקי רגליים שתוארו מישראל בשנה החולפת, מדור "זרקור למחקר" המציג עבודה ספציפית בעמוד אחד, והזמנה לטיול אנטומולוגי מודרך המיועד לחברי החברה ובני משפחותיהם. מעורבותכם בפעילויות החברה ותמיכתכם בה חשובות לנו! נשמח לקבל מכם משוב על המידעון או על כל נושא אחר.

נטע דורצ'ין

שנה טובה, פוריה ובריאה לכולנו!

שינויים בתשלום דמי חבר

ועד החברה החליט על הפרדה בין תשלום דמי חבר לבין תשלום עבור השתתפות בכנס השנתי. דמי חברות שנתיים יעמדו על 200 ₪ לשנה (סטודנטים/גמלאים 100 ₪) ויש לשלם אותם עד ה-31 בינואר כל שנה. לתשלום דמי החבר לשנת 2022, אנא היכנסו לאפליקציית פייבוקס בקישור זה: <https://payboxapp.page.link/vgHVuh7M1dgMDcyz7>. במקרה של בעיה כלשהי, אנא צרו אתנו קשר.

הטבות שתקנה חברות בחברה כוללות:

- הנחה / פטור מדמי השתתפות בכנס השנתי, בספורים, בימי עיון ובהרצאות שמארגנת החברה
- פרסום וגישה להצעות עבודה באתר החברה
- פטור מתשלום עבור פרסום בעיתון החברה
- זכות להתמודד על זכיה במלגות ופרסים
- זכות לבחור ולהיבחר לוועד החברה

אתר חדש לעיתון החברה – Israel Journal of Entomology

אתר עיתון החברה עבר שדרוג, והוא זמין כעת בקישור זה:

<http://ij-entomology.online/ojs/index.php/ije/index>

האתר מאפשר הגשת מאמרים, שיפוט ועריכה. כל המאמרים משנת 2015 ואילך זמינים בפורמט המאפשר חיפוש אינטרנטי. הכנתם של 600 מאמרים מגיליונות קודמים לחיפוש אינטרנטי תיעשה בעתיד. תוכן העיתון נמצא עדין גם באתר הוותיק של החברה האנטומולוגית: <http://www.entomology.org.il/>, שגם הוא נמצא בהליכי עדכון מתקדמים. האתר החדש יעלה לאוויר בהמשך השנה.

כנסים ופעילויות

מפגשים מקצועיים

- הכנס השנתי ה-58 של העמותה לזואולוגיה בישראל – 16 בינואר 2022, במוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, אוניברסיטת תל אביב. <https://israelzoosociety.wixsite.com/isrzoosoc/2020conf>
- יום עיון בנושא הגנת הצומח בעצי פרי, בחסות שה"מ – 24 בינואר 2022, במרכז וולקני. <https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/plant-protection-in-fruit-trees>
- הכנס השנתי ה-40 של החברה האנטומולוגית בישראל – אוקטובר 2022

סיורי שדה

סיור אנטומולוגי לחברים ובני משפחותיהם יתקיים בחול המועד פסח, 18 באפריל 2022. הסיור יתקיים באחו בנימינה בהדרכתם של לייבעלע פרידמן, דני סימון ומדריכים נוספים. אחו בנימינה הוא בית גידול לח, עשיר במיוחד במיני צומח שחלקם כבר נכחדו מבתי גידול דומים בארץ, והוא מתוכנן להפוך בקרוב לשמורת טבע: <https://www.ynet.co.il/environment-science/article/Bjujblwed>. ההשתתפות בסיור חינם לחברי החברה האנטומולוגית ובני משפחתם. לקראת הסיור נשלח פרטים נוספים.

כנס בנושא סימביוזה בין פרוקי רגליים למיקרואורגניזמים

ב-5 בדצמבר 2021 התקיים במכללת אורנים הכנס השלישי בנושא סימביוזה בין פרוקי רגליים למיקרואורגניזמים בארגון פרופ' יובל גוטליב, ד"ר מיכל סגולי, ד"ר עינת צחורי-פיין וד"ר אלעד חיל, בו השתתפו כ-35 איש. שני הכנסים הקודמים התקיימו בפקולטה לחקלאות ברחובות של האוניברסיטה העברית ובקמפוס שדה בוקר של אוניברסיטת בן גוריון. הרצאת הפתיחה בכנס ניתנה על ידי פרופ' לאורה שטיינדלר מבית הספר למדעי הים ע"ש ליאון צ'רני באוניברסיטת חיפה, ועסקה בסימביונטים של ספוגים.

כמו כן כלל הכנס 13 הרצאות במגוון נושאים שניתנו על ידי חוקרים/ות, פוסט-דוקטורנטים ותלמידי מחקר. בהפסקת הצהרים התקיים סיור בגן הבוטני במכללת אורנים בהדרכת ד"ר מתן בן ארי.

הכנס הבא מתוכנן ל-2022, בהשתתפות אורחים מחו"ל.

חברים בחדשות

(חברי החברה האנטומולוגית מוזמנים ליידע אותנו על פרסים וסיקור רלבנטי לקראת המידעונים הבאים)

- **חברת ביו-בי שדה אליהו** זכתה בפרס ראשון בתחרות ע"ש ברנרד בלום, מייסדו של הארגון הבינלאומי של יצרני ההדברה הביולוגית. הפרס מוענק מדי שנה למוצר ההדברה הביולוגית החדשני ביותר, היצירתי ביותר ובעל התרומה הגבוהה ביותר לחקלאות, לחקלאים ולסביבה. הפרס הוענק לביו-בי על פיתוח ומסחור מוצר לשחרור איטי של אקרית הפרסימיליס הטורפת כאמצעי הדברה מניעתי נגד אקריות מזיקות. פרטים בקישור: <https://ibma-global.org/latest-news-2/call-for-nominations-bernard-blum-award-2021-for-novel-biocontrol-solutions>
- **ד"ר דנה מנט**, חוקרת בתחום ההדברה המיקרוביאלית של מזיקים בחקלאות במרכז וולקני, נבחרה כאחת מ-40 הצעירות והצעירים המבטיחים בחקלאות לשנת 2021 מטעם ועידת החקלאות של ישראל <https://www.agri.gov.il/he/people/1270.aspx>
- **פרופ' צבי מנדל** קיבל לאחרונה תעודת הוקרה מהקרן הקיימת לישראל על תרומתו החשובה והמתמשכת בתחום בריאות היער, ניהול היער והשטחים הפתוחים בישראל.

זרקור למחקר

עדכון המלצות להדברה יעילה של כינת הראש

במאמר סקירה שפורסם לאחרונה, ניסח צוות גדול של מדענים בראשות פרופ' קוסטה מומצ'וג'לו מהאוניברסיטה העברית עדכון המלצות להתמודדות עם התפרצויות של כינת הראש (*Pediculus humanus capitis*) בקנה מידה עולמי. ההמלצות מבוססות על דיונים שהתקיימו בכנס הכינים הבינלאומי ב-2018 בתקווה שישפיעו על מדיניות הגופים הרלבנטיים ברחבי העולם. התפרצויות של כינת הראש ממשיכות להדאיג רשויות בריאות במדינות רבות, כולל במדינות מפותחות. ההמלצות העדכניות נועדו להדגיש את תפקידם של משרדי בריאות, מוסדות, התעשייה והציבור הרחב בהדברת טפיל זה כדי לצמצם את שכיחותו. בין ההמלצות, מונים המומחים בדיקה של תכשירים להשמדת כינים בפרקי זמן קבועים כדי לתעד את רמת התנגודת שמפתחות הכינים לחומרים הפעילים, וכן ניטור תקופתי של נגיעות בקרב ילדים כדי להעריך באופן מהימן את שכיחות הבעיה.

זכר של
כינת הראש

ביצה של כינת
הראש צמודה
לשערה

הכשרה מתמשכת של אנשי מקצועות הבריאות ושל הציבור הרחב תאפשר להפריך מידע מוטעה על הביולוגיה, המניעה והטיפול בכינים. לצד בדיקה שגרתית של ראשי הילדים על ידי הוריהם, המומחים ממליצים לרשויות הבריאות שלא לעשות שימוש בפרקטיקות של הרחקה מבית הספר כאמצעי לצמצום שכיחות התופעה כפי שנעשה בארה"ב (למשל "מדיניות no-nit" הגורסת שכל הביצים המתגלות בבדיקת הקרקפת הן חיוניות ולכן נדרש טיפול בכינים והרחקת כל הביצים). זאת משום שפרקטיקות אלה חסרות הצדקה מדעית ואינן תורמות לבריאותם ולרווחתם של הילדים.

לפרטים המלאים:

פרסומי חברים בשנה החולפת

(חברי החברה האנטומולוגית מוזמנים ליידע אותנו על פרסומים חדשים לקראת פרסום המידעון הבא)

מגוון פרוקי רגליים

Sagi N. & Hawlena D. 2021. Arthropods as the engine of nutrient cycling in arid ecosystems. *Insects* 12: 726.

עכבישנים

- Cain S., Loria S.F., Ben-Shlomo R., Prendini L. & Gefen E. 2021. Dated phylogeny and ancestral range estimation of sand scorpions (Buthidae: *Buthacus*) reveal early Miocene divergence across land bridges connecting Africa and Asia. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 164: 107212.
- Mumcuoglu K.Y., Arslan-Akveran G., Aydogdu S., Karasartova D., Kosar N., Gureser A.S., Shacham B. & Taylan-Ozkan A. 2021. Pathogens in ticks collected in Israel: I. Bacteria and protozoa in *Hyalomma aegyptium* and *Hyalomma dromedarii* collected from tortoises and camels. *Ticks Tick-borne Disease* 13(1); 2022, 101866.
- Zonstein S. & Marusik Y.M. (2021) The first Western Palearctic record of Euprostenops Pocock (Araneae, Pisauridae), with description of a new species from Israel. *ZooKeys* 1065: 13–27.
- Gavish-Regev E., Aharon S. Armiach Steinpress I., Seifan M. & Lubin Y. 2021. A primer on spider assemblages in levantine caves: the neglected subterranean habitats of the Levant – a biodiversity mine. *Diversity* 13: 179.

חגבאים

Levy K., Wegrzyn Y., Efronny R., Barnea E. and Ayali A. 2021. Lifelong exposure to artificial light at night impacts stridulation and locomotion activity patterns in the cricket *Gryllus bimaculatus*. *Proceedings of the Royal Society B* 288: 20211626.

שוני-כנף

Kurzfeld-Zexer L. & Inbar M. 2021. Gall-forming aphids are protected (and benefit from defoliating caterpillars: the role of plant-mediated mechanisms. *BMC Ecology and Evolution* 21:124.

תריפסאים

Ben-Yakir ,D. & Carvalho C.J. 2021. Using wind vanes to study how thrips reach colored traps. *Entomologia Experimentalis et Applicata*, 169(11): 1061-1065.

דבוראים

- Kishinevsky M. & Keasar T. 2021. Sugar feeding by parasitoids inside and around vineyards varies with season and weed management practice. *Agriculture, Ecosystems and Environment* 307: 107229
- Yefremova Z. & Kishinevsky M. 2021. Two new and one newly recorded species of *Zagrammosoma* Ashmead (Hymenoptera: Eulophidae) from Israel. *Israel Journal of Entomology* 51: 47-59.

חיפושיות

Korotyaev B A., & Friedman, A.L.L. 2021. A new genus of the weevil tribe Hyperini Lacordaire (Coleoptera, Curculionidae) from the Middle East. *Entomological Review* 101(2): 1-9.

זבובאים

Dorchin N., Shachar E., Friedman A.L.L. & Bronstein O. 2021. Reclassification of gall midges (Diptera: Cecidomyiidae: Cecidomyiini) from Amaranthaceae, with description of ten new species based on an integrative taxonomic study. *Insects* 12: 1126.

מינים וסוגים חדשים למדע של פרוקי רגליים שתוארו השנה מישראל

(חברי החברה האנטומולוגית מוזמנים ליידע אותנו על טקסונים חדשים לקראת המידעונים הבאים)

עכבישנים

- שלושה מינים חדשים של עקרבחולים מהסוג *Buthacus* מהנגב והערבה. אנדמיים לישראל, ירדן ומצרים. Cain et al. 2021

- מין חדש של עכביש ממשפחת הענבלניים – *Euprosthenoops insperatus* – תואר מזכר אחד שנאסף בצפון הערבה ומהווה את התיעוד הראשון של סוג זה מחוץ לאזור הטרופי. Zonstein & Marusik 2021

- מין חדש של רצחול - עכביש ממשפחת הזאבניים שנקרא על שמו של פנחס אמיתי – *Evippa amitaii*. Armiach Steinpress et al. 2021

דבוראים

- שני מינים חדשים של צרעות טפיליות מהסוג *Zagrammosoma* (משפחת האילופיטיים) המטפילות זחלי זבובאים ופרפראים נוברי עלים על שיזף ברמת הגולן ועל שיטה בערבה. Yefremova & Kishinevsky 2021

חיפושיות

- הסוג החדש *Eremohypera* תואר עבור שני מינים של חדקוניות: מין חדש מתורכמיסטאן, *Eremohypera turcmenica*, ומין שתואר ממצרים מפרט יחיד לפני יותר מ-100 שנה, *E. alfierii*, הנפוץ בישראל בהר הנגב, ויתכן שקשור בהתפתחותו למקור חסידה. Korotyaev & Friedman 2021.

זבובאים

- עשרה מינים חדשים של יתוצים מהסוגים *Asiodiplosis* ו-*Halodiplosis* היוצרים עפצי ניצנים מורכבים על צמחים ממשפחת הסלקיים במדבר יהודה, הנגב והערבה. זהו תיעוד ראשון של שני סוגים אלה בישראל. Dorchin et al. 2021

Buthacus nitzani

(Cain et al. 2021)

Eremohypera alfierii

(Korotyaev & Friedman 2021)

חברים שאיבדנו השנה

- **ד"ר חיים ראובני**, עסק במחקר ופיתוח של אמצעים משולבים להתמודדות עם מזיקים במטעים נשירים במו"פ צפון. היה חוקר מסור ומעמיק והקים את המעבדה להדברה משולבת בחוות מתיתיהו בגליל העליון.
- **ד"ר וסילי קרבצ'נקו**, עלה לישראל ב-1991 ועבד כעשר שנים עם פרופ' דן גרלינג ז"ל במחלקה לזואולוגיה באוניברסיטת תל אביב. ב-2005 הצטרף לצוות מוזיאון הטבע באוניברסיטת תל אביב והתמקד בסקרי פרפראים ממשפחות שונות בישראל ובאפריקה. פרסם מספר ספרים על משפחות עשים שונות בישראל.
- **ד"ר מיכל מזור** עסקה בחקר תקשורת כימית ובפיתוח אמצעים משולבים להפחתת נזקי זבוב הפירות הים תיכוני ומיני עשים ממשפחת התנשמיתיים במחלקה לאנטומולוגיה במינהל המחקר החקלאי, מרכז וולקני.
- **פרופ' מאיר פנר**, מבכירי האנטומולוגים בישראל, עלה לישראל מהונגריה ב-1949 והצטרף ב-1963 לסגל המחלקה לזואולוגיה באוניברסיטה העברית. עסק באנדוקרינולוגיה ופיזיולוגיה של חרקים, היה בין מקימי החברה האנטומולוגית בישראל וכיהן כנשיאה. ב-2008 זכה באות יקיר החברה, וב-2013 באות מפעל חיים מטעם ה-D.C.F Rentz בתחום האורתופרטורולוגיה.

Edward O. Wilson 1929-2021

האנטומולוג, הסוציו-ביולוג והסופר הנודע פרופ' אדוארד וילסון הלך לעולמו ב-26 בדצמבר 2021 בגיל 92. וילסון התפרסם תחילה כחוקר נמלים וכמייסד תחום הסוציוביולוגיה. בין הספרים הרבים שפרסם נכלל הספר המשפיע *Sociobiology: The New Synthesis* (1975) שעסק בקשר בין גנים להתנהגות אנושית, וכן הספרים זוכי הפוליצר *On Human Nature* (1979) ו-*Ants* (1991).

וילסון היה חבר המחלקה לביולוגיה אורגניזמית והתפתחותית באוניברסיטת הרווארד, זכה בעשרות פרסים ומדליות מגופים שונים בעולם, ביותר מ-40 תארי דוקטור לשם כבוד, והיה חבר בעשרות ארגונים ומוסדות יוקרתיים. נודע כפעיל מרכזי ורב השפעה בנושאי מגוון מינים וסביבה, ותרם רבות למחקר אקולוגי, בין השאר באמצעות פיתוח התיאוריה של ביוגיאוגרפיה של איים. מאז שנות ה-90 ועד היום דורג על ידי גופים וכתבי עת מרכזיים כאחד מהמדענים המשפיעים והחשובים ביותר בהיסטוריה.

להתראות במידעון הבא